

**Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium**
info@mkm.ee

Meie: 17.08.2026 nr 69
Teie: 20.07.2026 2-2/2523-1

**Eesti Puuetega Inimeste Koja pöördumine seoses toodete ja teenuste ligipääsetavuse
seaduse muudatusega**

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) on sõltumatu ja professionaalne puude ja krooniliste haiguste valdkonna poliitika ning ühiskonna arvamuse kujundaja, koondades katusorganisatsioonina enam kui 50 ühingu ja liitu üle Eesti. Meie missiooniks on puudega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö. Eelnõu seletuskirjast selgub, et muutuvad osa piiripealsed ettevõtted mikroettevõtjateks, kes ei pea nõudeid järgima. Selles osas soovime mõjuanalüüsi tulemustega tutvuda.

Tervitame tõlkevea parandamist seaduses, kus ettevõtte peab vastutama kolmandatele osapooltele jagatud sisu eest vastutust võtma. Samas kahjuks selgub eelnõust, et hädaabiühenduse ligipääsetavuse tagamist lükatakse 28. juunilt 2025 edasi 28. juunile 2027, mis tähendab, et elupäästvad lahendused lükkuvad kahe aasta võrra edasi, mis võib üksikjuhtudel kaasa tuua kriitilisi ja traagilisi tagajärgi. Puuetega inimeste organisatsioonide ootused ligipääsetava hädaabikõne 112 reaalsuseks saamisel olid suured. Käesolev muudatus mõjutab muuhulgas nägemis- ja kuulmispuudega, insuldi ja afaasiaga ning psüühilise erivajadusega inimesi. Kuna eelnõust ega seletuskirjast ei selgu ligipääsetava hädaabiühenduse rakendamise üksikasjalik tegevuskava, palume vastata järgmistele küsimustele:

- millised lahendused peavad valmima, milline on tegevuste ja lahenduste valmimise täpne ajaraam;
- millised on vahe-eesmärgid aastatel 2026–2027 ning,
- kuidas kaasatakse lahenduste väljatöötamisse ja testimisse puudega inimesed ja esindusorganisatsioonid?

Leiame, et eelnõu seletuskiri põhjendab probleemistikku, kuid **juhime tähelepanu, et enne eelnõu avalikustamist liikus teave kavandatava tähtaja edasilükkamise kohta peamiselt mitteametlikes suhtlusringides. Ametlikku teavet, mida EPIKoda oleks saanud oma võrgustikule edastada, meile ei saadetud. Palume edaspidi teavitada kõiki asjaomaseid osalisi, sealhulgas teemakohastes töötubades osalenud organisatsioone, aegsasti ja ametlike suhtluskanalite kaudu.**

Seletuskirjas nimetatakse videokõnesid ning inglise ja vene keele tõlget, kuid ei öelda selgelt, kuidas tagatakse eesti viipekeelse teenuse kättesaadavus või alternatiivid. Videokõne iseenesest ei muuda teenust kurdile inimesele ligipääsetavaks, kui kõne vastuvõtja ei valda eesti viipekeelt või ei ole viipekeeletõlgi teenus ei ole kättesaadav. Nimetatud teemale on oluline lahendus leida.

EPIKoja ettepanekutega juhime tähelepanu vajadusele:

- 1) Leida võimalused esmatasanditöötajate koolitamiseks, et ka Häirekesksuses oleks inimesi, kes oskavad eesti viipekeelt suhtlustasemel. Riiklik kaugtõlketeenus ei kata viipekeelest eesti keelde tõlkimise vajadust ööpäevaringselt ning viipekeelne kurt peab eriolukorras sageli lootma teiste inimeste abile, mis ei taga iseseisvat ja võrdset ligipääsetavust hädaabiteenusele. Hea näitena võib tuua eesti viipekeelt valdava ämmaemanda, kelle olemasolu on märkimisväärselt parandanud kurtide naiste ligipääsu vajalikule tervishoiuteenusele. Samas ei saa hädaabiühenduse ligipääsetavus sõltuda üksikutest viipekeelt valdavatest töötajatest, vaid vajalik on süsteemne ja ööpäevaringselt toimiv lahendus. Arvestada tuleb, et tõlketeenuse pakkumiseks on vajalik riigi tasandil viipekeeletõlkide kõrgtasemeõppes koolitamise jätkamine esimesel võimalusel. Eesti Keele Instituudi arendatav viipekeele tõlkerobot on piiratud valdkondliku sõnavaraga masinõppemudel, mis ei sobi hädaolukordades, kus suhtlus võib olla ettearvamatu ja kiireloomulist reageerimist vajav, vaid on mõeldud staatilise info edastamiseks, nt terminalides, veeremites, muuseumites jne.
- 2) Ligipääsetavuse tagamise võtmesõna näiteks insuldi või afaasiaga inimestele on taustaandmete kogumine, mis on seotud telefoninumbriga. ehk kõne saabudes teatakse juba nime, diagnoosi, aadressi ja võimalikke teisi aadresse ning kõnekahjustuse liiki. Kõne vastuvõtja teadlikkus, baasinfo ja eelinfo olemasolu. Kõne või muu hädaabikontakti saabumisel võiks Häirekeskusele olla inimese nõusolekul nähtav

hädavajalik eelinfo eesti.ee kaudu, kus tema infot kasutada tohib. Kuigi täna on Härekeskuse töötajad koolitatud, siis info omamine erinevate puuete ja krooniliste haiguste olemuse kohta koos kahepoolse videokõne kasutuselevõtmisega, aitavad tagada teenuse ligipääsetavust. Toome välja vajadust spetsiifiliste koolituste-infotundide järele, milles sihtgrupi esindajad viivad läbi puudespetsiifilise koolituse, mis tutvustab suhtlemisvajadusi ja jagab praktilist kogemust.

EPIKoda tegeleb igapäevaselt teadlikkuse tõstmise eesmärgil, muuhulgas läbi koolituste, ning on valmis igakülgselt koostööks, et suurendada teadlikkust nii kasusaajate vajaduste kui kasutusmugavuse seisukohast.

Lugupidamisega

Maarja Krais-Leosk

tegevjuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Mari Puuram

Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik

mari.tuulik@epikoda.ee

tel +372 5401 0437